

УДК 336.02

JEL Classification: H320; H610

Криlach Олена

МИТНІ ПЛАТЕЖІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІСКАЛЬНИХ НАДХОДЖЕНЬ ДЕРЖАВИ

Анотація. У статті досліджено динаміку та проаналізовано структуру митних платежів у забезпеченні фіскальних надходжень держави. Розкрито внутрішню структуру митних платежів та інших видів надходжень державного бюджету, які контролюються митними органами. Висвітлено дискусійні погляди щодо функцій та завдань, які виконуються у митній сфері. Виявлено, що в умовах перманентних трансформацій і глобалізаційних викликів у митній сфері накопичується низка проблемних аспектів, які чинять негативний вплив на формування фіскальних надходжень держави та викривлюють регулюючі ефекти. Виокремлено такі з них як: значний обсяг тінізації зовнішньоекономічної діяльності, корупція в митних органах, невідповідність чинної системи митного контролю сучасним стандартам пропускної спроможності, значна частка у загальному обсязі товарообігу товарів, які переміщуються з приховуванням інформації від митних органів або шляхом контрабанди, недостатнє матеріально-технічне забезпечення. Акцентовано увагу на тому, що поряд із зниженням митної вартості товарів, на надходження митних платежів до бюджету впливає правильність встановлення країни походження товару та ідентифікація коду при переміщенні товарів, інших предметів через митний кордон. Відмічено, що серед деструктивних чинників можна назвати ще й зміну структури імпорту товарів, втрати внаслідок ситуації у Східному регіоні, заміну більш дорогих товарів їх дешевшими аналогами та зміну цін на зовнішніх ринках, курс валют. Обґрунтовано, що реалії сьогодення обумовлюють необхідність удосконалення нормативно-правових та організаційних основ діяльності митних органів. Запропоновано заходи щодо усунення виявлених недоліків у митній сфері.

Ключові слова: митні платежі, мито, державний бюджет, митна вартість, митна безпека, митне регулювання.

Krylach Olena

CUSTOMS PAYMENTS IN SOURCES OF FISCAL GOVERNMENT ACCOUNTS

Abstract. The article studies the dynamics and analyzes the structure of customs payments in ensuring fiscal revenues of the state. The internal structure of customs payments and other types of state budget revenues controlled by customs authorities is disclosed. Discussion views on the functions and tasks that are performed in the customs sphere are highlighted. It has been revealed that in the conditions of permanent

transformations and globalization challenges in the customs sphere, a number of problematic aspects are accumulating that have a negative impact on the formation of fiscal revenues of the state and distort regulatory effects. The following of them were identified, namely: a significant amount of shadowing of foreign economic activity, corruption in customs authorities, inconsistency of the current system of customs control with modern standards of throughput, a significant part in the total volume of goods turnover transported with hiding information from customs authorities or through smuggling, insufficient material and technical support. Attention is focused on the fact that along with the understatement of the customs value of goods, the receipt of customs payments to the budget is affected by the correct determination of the country of origin of the goods and identification of the code when moving goods and other items across the customs border. It is noted that among the destructive factors, one can also name the change in the structure of imports of goods, losses due to the situation in the Eastern region, the replacement of more expensive goods with cheaper analogues and the change in prices in foreign markets, and the exchange rate. It is substantiated that the realities necessitate the improvement of the regulatory and organizational and organizational foundations of the customs authorities. Measures to eliminate identified deficiencies in the customs sphere are proposed.

Keywords: customs payments, duties, state budget, customs value, customs security, customs regulation.

Крылач Елена

ТАМОЖЕННЫЕ ПЛАТЕЖИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ФИСКАЛЬНЫХ ПОСТУПЛЕНИЙ ГОСУДАРСТВА

Аннотация. В статье исследована динамика и проанализирована структура таможенных платежей в обеспечении фискальных поступлений государства. Раскрыта внутренняя структура таможенных платежей и других видов поступлений государственного бюджета, контролируемых таможенными органами. Освещены дискуссионные взгляды относительно функций и задач, которые выполняются в таможенной сфере. Выявлено, что в условиях перманентных трансформаций и глобализационных вызовов в таможенной сфере накапливается ряд проблемных аспектов, которые оказывают негативное влияние на формирование фискальных поступлений государства и искажают регулирующие эффекты. Выделены следующие из них, а именно: значительный объем тенизации внешнеэкономической деятельности, коррупция в таможенных органах, несоответствие действующей системы таможенного контроля современным стандартам пропускной способности, значительная часть в общем объеме товарооборота товаров, перемещаемых с сокрытием информации от таможенных органов или путем контрабанды, недостаточное материально-техническое обеспечение. Акцентируется внимание на том, что наряду с занижением таможенной стоимости товаров, на поступление таможенных платежей в бюджет влияет правильность определения страны происхождения товара и идентификация кода при перемещении товаров, других предметов через таможенную границу. Отмечено, что среди деструктивных факторов

можно назвать еще и изменение структуры импорта товаров, потери вследствие ситуации в Восточном регионе, замену более дорогих товаров их более дешевыми аналогами и изменение цен на внешних рынках, курс валют. Обосновано, что сегодняшние реалии вызывают необходимость совершенствования нормативно-правовых и организационных основ деятельности таможенных органов. Предложены мероприятия по устранению выявленных недостатков в таможенной сфере.

Ключевые слова: таможенные платежи, пошлины, государственный бюджет, таможенная стоимость, таможенная безопасность, таможенное регулирование.

DOI: 10.32680/2409-9260-2019-6-269-68-83

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. У реаліях сьогодення, коли посилюються глобалізаційні процеси та фінансова нестабільність, зростають зовнішні загрози та темпи експортно-імпорتنих операцій, провадження митної справи й реалізація ефективної митної політики держави залишається стратегічно важливим завданням на шляху забезпечення фіскальних надходжень до бюджету. З огляду на зазначене, особливо гостро постають питання митної та бюджетної безпеки не лише окремих компонент, але й системи загалом. Це зумовлює необхідність ефективного функціонування митної системи в Україні та безпосередньо органів митного контролю, які проваджують діяльність у митній сфері. У цьому контексті є сенс зазначити, що українська митниця, обравши шлях на кардинальні реформи, на входження до європейського та світового торгівельно-економічного простору, поліпшення якості послуг, потребує приведення всіх її компонентів до загальноприйнятих світових стандартів, які відповідатимуть кращим світовим зразкам, у тому числі й у галузі митної справи. Адже саме митні органи мають забезпечувати належне функціонування митної системи, яка прямо пропорційно впливає на інвестиційний клімат в країні, забезпечення безпеки суспільства та захист митних інтересів держави. Однак, незважаючи на державні ініціативи щодо реформування митної сфери, наразі залишається низка деструктивних чинників, які впливають на функціональність митної системи, а саме у розрізі неузгодженості нормативно-правової бази, повноти надходжень до державного бюджету та здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами господарювання. Це, у свою чергу, породжує низку проблемних аспектів, у тому числі щодо повноти надходження митних платежів до бюджету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких покладений початок вирішенню даної проблеми і на які спирається автор. Дослідженню проблем мита, митної політики та митної безпеки приділяли увагу низка українських і зарубіжних вчених серед яких: Ю. О. Голинський, О. П. Гребельник, О. М. Краснікова, В. Мартинюк, А. Ю. Молчанова, П. Пашко, Д. С. Субіна, Н. М. Тополенко, С. В. Шевчук, О. В. Яцишин та ін. Увагу в їхніх наукових розробках присвячено різним аспектам митного регулювання та адміністрування митних платежів.

Наприклад, Ю. О. Голинський, О. В. Яцишин [1] активно аналізують процес адміністрування митних платежів та висвітлюють шляхи удосконалення системи управління митними платежами при здійсненні експортно-імпорتنних операцій в сучасних умовах. Н. М. Тополенко досліджує особливості адміністрування митних платежів та здійснює пошук шляхів вирішення виявлених проблем, пов'язаних з адмініструванням митних платежів у контексті сучасних державних реформ в Україні [2].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Не зважаючи на значну кількість праць і вагомі досягнення у митній сфері та віддаючи належне доробку вказаних науковців, все ж варто зазначити, що постійні зрушення в економіці та вплив екзогенних і ендегенних чинників, а також курс на євроінтеграцію актуалізують необхідність поглибленого дослідження проблематики митних платежів та розробки рекомендацій щодо усунення негативних проявів у цій сфері.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження динаміки та аналіз структури митних платежів у забезпеченні фіскальних надходжень держави і виявлення потенційних резервів їхнього зростання.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Економічні реалії доводять, що раціональне та ефективне формування фіскальних надходжень держави залишається ваговою проблемою сьогодення, у зв'язку з чим потребує удосконалення митне регулювання, яке здійснюється через встановлення елементів митних платежів. Це пов'язано з тим, що «держава, взявши на себе низку функцій щодо забезпечення суспільства у благах, повинна створювати умови для економічного зростання, підвищення добробуту та рівня конкурентоспроможності національної економіки. Для досягнення цієї мети необхідним є прийняття виважених політичних і

управлінських рішень» [3, с. 307–308]. Такі заходи і рішення мають бути прийняті не лише у фіскальній, але й безпосередньо у митній сфері, аби функції митних органів серед яких – забезпечення своєчасного й повного внесення до державного бюджету мита, а також коштів, що надходять від діяльності органів митної служби й підлягають зарахуванню до бюджету; визначення й здійснення в межах своїх повноважень економічних та організаційних заходів щодо реалізації митної політики; проведення роботи з удосконалення контролю за дотриманням вимог митного законодавства України; здійснення митно-тарифного й позатарифного регулювання під час переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України; здійснення контролю за дотриманням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України та інші, виконувалися у повному обсязі. Адже від того наскільки ефективно проваджується митна політика й обґрунтовано використовується потенціал митних платежів залежить забезпечення фіскальних надходжень держави.

Відповідно до пп. 27 п. 1 ст. 4 Митного кодексу України [4] до митних платежів віднесено мито (ввізне, вивізне), акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції). Доцільно зазначити, що регулююча та стимулююча функції податків, а також митних платежів, як інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, стикаються з вимогами міжнародних угод, норми яких, у першу чергу, впливають на митний тариф України, яким встановлено ставки ввізного та вивізного мита. Суми ввізного мита, як і суми акцизного податку із ввезених на територію України товарів, у свою чергу, впливають на базу оподаткування ПДВ. Отже, тарифні заходи митного регулювання та митного контролю як прямо, так і опосередковано впливають на обсяги митних платежів.

Окрім митних платежів, існують й інші види надходжень державного бюджету, які контролюються митними органами. Їх відповідний перелік затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011 [5], основні положення якого можна узагальнити наступним чином: 1) екологічний податок; 2) штрафи за порушення митних правил та податкового законодавства; 3) кошти від реалізації конфіскованого майна; 4) плата за супроводження товарів та охорону; 5) кошти від реалізації безхазяйного майна; 6) плата за виконання митних формальностей поза робочим часом та поза місцем

розташування, установлених для митних органів; 7) єдиний збір, який справляється в пунктах пропуску через державний кордон України.

В Україні митні платежі є інструментом впливу на зовнішньоекономічні відносини нашої країни з іншими державами. Для того аби керувати процесом оподаткування митними платежами як засобами підвищення ефективності економіки, насамперед, необхідно проаналізувати обсяги надходження митних платежів до державного бюджету України. Крім того, варто зауважити, що митні платежі виконують як регулюючу, так і фіскальну роль, а саме є одними з найважливіших складових формування дохідної частини бюджету України та забезпечують економічну безпеку держави.

У науковому колі ведуться дискусії стосовно функцій та завдань, які виконуються у митній сфері. Наприклад, О. П. Гребельник доводить, що «серед великого спектра функціональних завдань, які виконують митні платежі, головними є: фіскальні, тобто митні платежі є джерелом наповнення бюджету країни; захисні, які спрямовані на захист та розвиток національного виробництва; регулятивні, які формують не тільки обсяг і структуру експорту та імпорту, але й обсяги споживання товарів у країні та структуру економіки в цілому» [6]. Загалом погоджуючись з таким функціоналом митних платежів, вважаємо, що більш повним є перелік, який запропонувала А. Ю. Молчанова. Вона виокремлює такі функції як: захисна (формування бар'єрів, які перешкоджають проникненню товарів на митну територію країни); фіскальна (формування дохідної частини державного бюджету); регулятивна (формування раціональної структури експорту та імпорту); політична (здійснення економічного тиску на інші держави чи надання їм митних пільг) [7].

Що стосується фіскальної функції митних платежів, то останніми роками ці платежі становлять біля 50% податкових надходжень Державного бюджету України [8]. З одного боку, це позитивний результат, однак, з іншого боку, ця проблема потребує поглибленого вивчення. Досвід зарубіжних країн доводить, що таке зростання має відбуватися не за рахунок збільшення ставок митних платежів, а за рахунок збільшення обсягів товарообігу. Тому необхідно більш детально аналізувати товарні потоки і відповідні обсяги надходження митних платежів.

Розглянемо структуру та динаміку митних платежів протягом 2014–2018 рр. За період з 2014 по 2018 роки, мала місце тенденція щодо зростання надходжень від митних платежів до держбюджету (табл. 1).

Таблиця 1

Показники надходження окремих митних платежів до Державного бюджету України у 2014-2018 рр., млн. грн.

Показник	2014	2015	2016	2017	2018
Ввізне мито	12388,62	39 881,04	20001,26	23898,4	26560,41
в т.ч. додатковий імпорتنний збір	-	25198,26	-	-	-
Вивізне мито	220,1	419,77	369,72	643,46	516,21
Акцизний податок із ввезених на територію України підакцизних товарів	16855,38	24326,83	35006,22	41989,74	47708,62
ПДВ із ввезених на територію України товарів	107287,27	138764,35	181453,28	250530,23	295377,32
Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	208,17	272,72	349,12	431,30	919,49
Плата за виконання митних формальностей митними органами поза місцем їх розташування або поза робочим часом, встановленим для митних органів	38,46	50,83	65,66	69,93	74,49
Разом	136998,00	189032,80	237245,30	317563,10	371156,50

Джерело: складено автором за даними [8]

За аналізований період з 2014 по 2018 роки надходження до державного бюджету від митних платежів зросли в 2,7 рази, а саме з 137,0 млрд. грн. до 371,2 млрд. грн. відповідно. Найбільший обсяг надходжень серед податків, які адмініструються митними органами забезпечено податком на додану вартість із ввезених в Україну товарів – абсолютне значення показника у 2018 році склало 295,38 млрд. грн., що в 2,8 рази більше ніж у 2014 році. На другому місці згідно з бюджетоформуючим значенням у 2018 році знаходився акцизний податок. Абсолютні обсяги його надходжень до державного бюджету у 2018 році становили 47,71 млрд. грн., що в 2,8 рази більше ніж у 2014 році. Варто зауважити, що акцизний податок із ввезених в Україну товарів протягом аналізованого періоду (2014-2018 рр.) характеризувався найбільш стійкою позитивною динамікою. Це пояснюється постійним переглядом ставок податку у напрямку їх збільшення. Третю позицію у структурі митних платежів у 2018 році посіло ввізне мито. Надходження від ввізного мита у 2018 році становили 26,56 млрд. грн., що на 2,7 млрд. грн. більше ніж у 2017 р. [8].

Завдяки вжиттю ефективних заходів, спрямованих на здійснення належної організації митного контролю, ефективної протидії митним правопорушенням, забезпечення повноти оподаткування товарів, достовірності декларування товарів, транспортних засобів, що переміщувалися через митний кордон України, а також посиленню контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, класифікації країни походження, митницями ДФС за 2018 рік зібрано до бюджету 371,2 млрд. грн. Загалом показники надходжень у 2018 році порівняно з минулим роком зросли на 16,9%, або на 53,6 млрд. грн. **Ошибка! Источник ссылки не найден..** Такий приріст надходжень до минулого року забезпечено з: мита на 10,3%, або на 2,5 млрд. грн.; податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів на 17,9%, або на 44,85 млрд. грн.; акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів на 13,6%, або на 5,72 млрд. грн.; єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України на 13,2%, або на 0,494 млрд. грн.; плати за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом на 6,5%, або на 4,56 млн. грн. [8].

Найбільшу частку в структурі митних платежів у 2018 році займав ПДВ із ввезених в Україну товарів (79,6%), на другому місці знаходився акцизний податок із ввезених в Україну товарів (12,9%), на

третьому – мито (7,3%) (рис. 1).

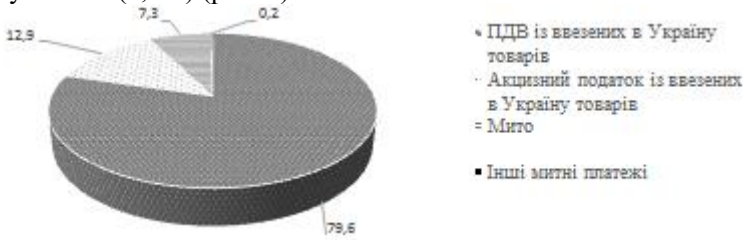

Рис. 1. Структура митних платежів, що надійшли до Державного бюджету України у 2018 році

Джерело: побудовано автором за даними [8]

Митницями ДФС забезпечено виконання заходів щодо контролю правильності визначення митної вартості товарів. За результатами вжитих заходів сума додаткових надходжень коштів від коригування митної вартості за 2018 рік склала 4,65 млрд. грн., що на 0,43 млрд. грн., або на 10,3% більше показника 2017 року (рис. 2).

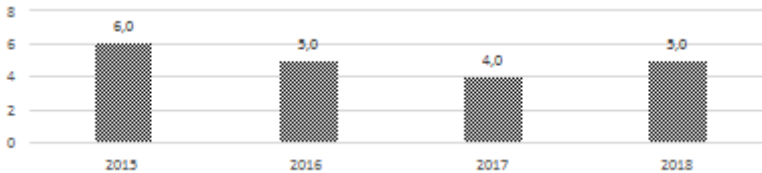

Рис. 2. Сума додаткових надходжень за рахунок коригування митної вартості товарів в Україні у 2018 році, млн. грн.

Джерело: побудовано автором за даними [9]

Загалом за рахунок коригування митної вартості зазначених товарів у 2018 році забезпечено близько 94,5% додаткових надходжень до державного бюджету. В основному додаткові надходження було забезпечено від коригування митної вартості: машин, устаткування та транспорту – 46,5% додаткових надходжень; продовольчих товарів та сільгоспродукції – 19,2%; продукції хімічної промисловості, каучуку – 12,7% додаткових надходжень; текстилю, текстильних виробів, взуття – 7,1% додаткових надходжень; паливо-енергетичних товарів – 6,1% додаткових надходжень; металів та виробів з них – 3,0% додаткових надходжень.

На стан справляння додаткових митних платежів за рахунок

коригування митної вартості мали вплив зміна структури імпорту товарів, втрати внаслідок ситуації у Східному регіоні, заміна більш дорогих товарів їх дешевшими аналогами та зміна цін на зовнішніх ринках, курс валют, застосування економічної частини Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію). При цьому необхідно враховувати, що митні органи не є регулятором здійснення зовнішньої торгівлі, її завданням є митне оформлення товарів та відповідне реагування на ті тенденції, що відбуваються у світі, у тому числі, і за напрямом ціноутворення [9].

На додаткові надходження за рахунок коригування митної вартості товарів у 2018 році порівняно з попереднім роком мали вплив переважно такі чинники, як значні обсяги імпорту сировинних товарів, питома вага яких у загальних обсягах імпорту становить 78,2% (зменшилася на 0,8 в. п.), зміна структури імпорту тощо. Водночас у 2018 році порівняно із 2017 роком питома вага митного оформлення товарів із застосуванням 1 методу визначення митної вартості товарів збільшилася на 2,5 в. п. та становила 94,3% (рис. 3).

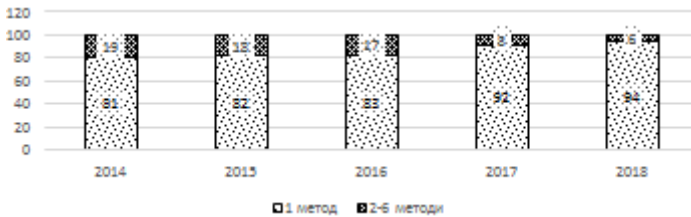

Рис. 3. Застосування методів визначення митної вартості товарів в Україні у 2018 році, %

Джерело: побудовано автором за даними [9]

Найбільш високим був рівень застосування 1 методу при митному оформленні металів та виробів з них, продукції хімічної промисловості, каучуку, паливо-енергетичних товарів, мінеральних продуктів, виробів із каміння, скла, кераміки (рис. 4).

Як зазначають Ю. О. Голинський та О. В. Яцишин «правильне визначення митної вартості є важливим етапом процесу адміністрування митних платежів. Митна вартість є базою обчислення митних платежів на момент переміщення товарів через митний кордон

України. Введення чітких норм і правил визначення митної вартості товарів дозволяє організувати ефективну систему контролю за їхнім дотриманням, що, завдяки правильному визначенню бази оподаткування товарів, забезпечує повноту надходжень митних платежів до бюджету. Недооцінювання митної вартості призводить до ухилення від сплати податків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності» [1]. Крім того, поряд із заниженням митної вартості товарів, на надходження митних платежів до бюджету впливає правильність встановлення країни походження товару та ідентифікація коду при переміщенні товарів, інших предметів через митний кордон.

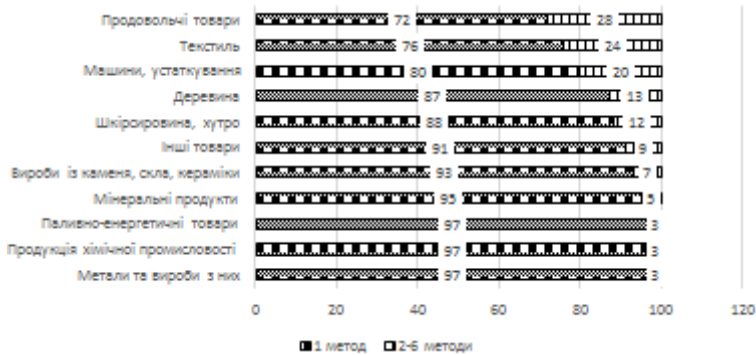

Рис. 4. Питова вага застосування методів визначення митної вартості товарів в Україні у 2018 році, %

Джерело: побудовано автором за даними [9]

Митницями ДФС використовується така форма митного контролю, як направлення запитів до інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів іноземних держав для встановлення автентичності документів, поданих митному органу. З метою встановлення достовірної і повної інформації про рівень вартості імпортованих в Україну товарів ДФС здійснювалися заходи із підготовки та направлення запитів до митних адміністрацій зарубіжних країн щодо перевірки автентичності документів, поданих для підтвердження заявленої митної вартості товарів. Крім того забезпечено здійснення постійного контролю за правильністю класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД та недопущення втрат обов'язкових митних платежів до державного бюджету.

У 2018 році за результатами листів-роз'яснень, наданих для аудиту, при проведенні перевірок підприємств з питань правильності

класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД донараховано митних платежів на суму 50,2 млн. грн. [9]. За результатами перевірок, ініційованих ДФС з питань правильності класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД, сума додаткових донарахувань становила близько 18 млн. грн.

Протягом 2018 року здійснено контрольні заходи із забезпечення повноти сплати мита при ввезенні товарів на митну територію України, зокрема щодо правомірності застосування пільг зі сплати ввізного та вивізного мита на умовах вільної торгівлі до товарів, походженням з країн СНД, ЄС та ЄАВТ, оформлення товарів, на які запроваджено антидемпінгові заходи. До бюджету перераховано митних платежів на загальну суму 1,8 млн. грн.

Проведений аналіз свідчить, що діяльність із визначення та коригування митної вартості відіграє важливу роль у формуванні дохідної частини бюджету держави. Зважаючи на це, методика оцінки та контролю митної вартості товарів потребує перманентного удосконалення з урахуванням вимог сучасності.

Аналіз оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні дав можливість з'ясувати, що митні платежі виконують переважно фіскальну функцію, а не регулюючу. Також було виявлено, що обсяги надходження митних платежів були збільшені, через девальвацію гривні. Втім, незалежно від вказаних змін в обсягах надходження митних платежів, вони відіграють значну роль у формуванні дохідної частини бюджету України, частка яких за період з 2014 року по 2018 рік збільшилася з 42,0% до 51%. Отже, очевидно, що в Україні зберігається акцент на фіскальній функції митних органів, тоді як регулюючій приділяється значно менше уваги.

Втім, митна політика повинна мати за мету забезпечення митної безпеки і митних інтересів, а також стимулювання ділової активності вітчизняних товаровиробників та загалом бізнес-середовища, а не надмірну фіскальну орієнтацію.

Серед недоліків, які спричиняють зниження надходжень митних платежів до бюджету та спотворюють регулюючі ефекти у митній сфері вважаємо за доцільне виокремити наступні: значний обсяг тінізації зовнішньоекономічної діяльності, корупція в митних органах, невідповідність чинної системи митного контролю сучасним стандартам пропускнуої спроможності, значна частка у загальному обсязі товарообігу товарів, які переміщуються з приховуванням інформації від митних органів або шляхом контрабанди, недостатнє матеріально-технічне забезпечення тощо.

Наприклад, у митній сфері у 2019 році обсяг контрабандної

продукції, яка була ввезена в Україну склав 13 млрд. дол. [10].

У цьому контексті виникає необхідність розробки заходів щодо усунення негативних проявів у митній сфері та підвищення ефективності функціонування митної системи загалом і ролі митних платежів у забезпеченні фіскальних надходжень держави зокрема.

Потенційними резервами зростання надходжень митних платежів до Державного бюджету в період лібералізації митного тарифу України Т. М. Стужук [11] називає «підвищення рівня організації митного контролю, що на даному етапі виступає визначальним фактором збільшення обсягів сплачених до бюджету митних платежів, а також розширення податкової бази за рахунок скорочення митно-тарифних пільг та запровадження експортного мита на вивіз сировинної низькотехнічної продукції, зокрема на вивіз природних ресурсів». Натомість О. М. Краснікова [12] зазначає, що «необхідно замінити заборонені в СОТ квоти на митні тарифи та спростити митні процедури. Це дасть змогу збільшити тарифну базу та сприятиме поліпшенню товарообігу, що, у свою чергу, збільшить надходження до державного бюджету». Поряд з цим, Н. М. Тополенко та Д. С. Субіна вважають, що «необхідно приділити окрему увагу програмному забезпеченню, що надаватиме актуальну інформацію митному брокеру, митнику та спеціалісту в Головному управлінні митниці одночасно. Програма має містити повний перелік митних платежів, що стягуються із суб'єкта під час перетину митного кордону України, інформацію про те, чи сплатив він їх вчасно або має кошти на рахунку в банку для сплати» [2], що також може покращити ситуацію зі справлянням митних платежів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розробок за даним напрямом. Митні платежі відіграють важливу роль у формуванні фіскальних надходжень держави. З метою усунення виявлених недоліків у митній сфері та для подальшого повноцінного виконання функцій регулювання, забезпечення фіскальних надходжень держави, контролю, захисту національних інтересів доцільно, наряду з вище окресленими заходами, забезпечити ефективне функціонування суб'єктів реалізації державної митної політики, діяльність яких залежить від наявності відповідних матеріально-технічних та фінансових ресурсів, інформаційного та організаційно-інституційного забезпечення. Крім того є сенс зосередити увагу на посиленні контролю за повнотою сплати митних платежів, вдосконаленні методики прогнозування надходжень митних платежів для підвищення якості індикативних показників, розвитку партнерських відносин із

громадянами та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, подальшому впровадженні й використанні сучасних електронних систем і технологій та нових електронних сервісів, підвищенні рівня надання послуг, впровадженні ефективних методів протидії корупції тощо. Окрім зазначеного реалії сьогодення обумовлюють необхідність удосконалення нормативно-правових та організаційних основ діяльності митних органів, що спрямована на забезпечення митних інтересів, митної безпеки та повноти і своєчасності митних надходжень. Механізм такого удосконалення буде розвинений у подальших дослідженнях.

Література

1. Голинський Ю. О., Яцишин О. В. Управління митними платежами при здійсненні експортно-імпорتنих операцій та шляхи його покращення. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (62). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/10/176.pdf> (дата звернення: 06.05.2019).

2. Тополенко Н. М., Субіна Д. С. Актуальні проблеми адміністрування та управління митними платежами в сучасних умовах інтеграції. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/19_ukr/203.pdf (дата звернення: 07.05.2019).

3. Слатвінска М. О. *Фіскальна політика в умовах модернізації фінансової системи: теорія, методологія, практика*: монографія. Одеса : Атлант. 2018. 462 с.

4. Митний кодекс України : Закон № 4495-VI від 13.03.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 13.05.2019).

5. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій: Наказ Міністерства фінансів України № 1011 від 20.09.2012 р. URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62422.html> (дата звернення: 15.05.2019).

6. Гребельник О. П. Місце і роль митних платежів у системі оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємств. *Освіта, менеджмент і бізнес: світовий вимір*. 2011. № 2. URL: https://lukuyanenko.at.ua/_ld/4/472.pdf (дата звернення: 17.05.2019).

7. Молчанова А. Ю. Митні платежі як складова доходів державного бюджету України. *Економічні студії*. 2017. № 5. URL:

<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/709542.pdf>
(дата звернення: 21.05.2019).

8. Звітність про виконання бюджетів за 2014-2018 рр. / Державна казначейська служба України. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477> (дата звернення: 27.05.2019).

9. Звіт Державної фіскальної служби України за 2018 рік. URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf> (дата звернення: 03.06.2019).

10. Аналіз обсягів контрабанди в Україні: масштаби, прямі та непрямі втрати бюджету і економіки. URL: <http://ua-outlook.com.ua/ru/2019/07/06/smuggling-schemes> (дата звернення: 06.06.2019).

11. Стужук Т. М. *Митні платежі як надійне джерело наповнення бюджету*. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald_en/content/download/archive/2013/v2/NV-2013-V2_50.pdf (дата звернення: 10.06.2019).

12. Краснікова О. М. Актуальні питання формування митної політики в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 3 (14). URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/14_2018/62.pdf (дата звернення: 11.06.2019).

Referenses

1. Holynskiy, Yu. O., Yatsyshyn, O. V. (2018). Upravlinnia mytnymy platezhamy pry zdiisnenni eksportno-importnykh operatsii ta shliakhy yoho pokrashchennia [Customs payments management in the course of export-import transactions and ways to improve it], *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 10 (62). Retrieved from: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/10/176.pdf> [in Ukrainian]

2. Topolenko, N. M., Subina, D. S. (2018). Aktualni problemy administruvannia ta upravlinnia mytnymy platezhamy v suchasnykh umovakh intehtratsii [Actual problems of administration and management of customs payments in modern conditions of integration], *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, 19. Retrieved from: http://economyandsociety.in.ua/journal/19_ukr/203.pdf [in Ukrainian]

3. Slatvinska, M. O. (2018). *Fiskalna polityka v umovakh modernizatsii finansovoi systemy: teoriia, metodolohiia, praktyka: monohrafiia* [Fiscal policy in terms of the financial system modernization: theory, methodology, practice: monograph], Odesa: Atlant, 462 s. [in Ukrainian]

4. Mytnyi kodeks Ukrainy: Zakon No. 4495-VI, 13.03.2012 [Customs Code of Ukraine, No. 4495-VI, 13.03.2012]. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> [in Ukrainian]

5. Pro zatverdzhennia vidomchykh klasyfikatoriv informatsii z pytan derzhavnoi mytnoi spravy, yaki vykorystovuiutsia u protsesi oformlennia mytnykh deklaratsii: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy, No. 1011, 20.09.2012 [On approval of departmental classifiers of information on state customs affairs, which are used in the customs declarations registration process: Law of Ukraine, No. 1011, 20.09.2012]. Retrieved from: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62422.html> [in Ukrainian]

6. Grebelnyk, O. P. (2011). Mistse i rol mytnykh platezhiv u systemi opodatkovannia zovnishnioekonomichnoi diialnosti pidpriemstv [Place and role of customs payments in the system of enterprises foreign economic activity taxation], *Osvita, menedzhment i biznes: svitovyi vymir – Education, management and business: a global dimension*, 2. Retrieved from: https://lukyanenko.at.ua/_id/4/472.pdf [in Ukrainian]

7. Molchanova, A. Yu. (2017). Mytni platezhi yak skladova dokhodiv derzhavnogo biudzhetu Ukrainy [Customs payments as a component of revenues of the State budget of Ukraine], *Ekonomichni studii – Economic studios*, 5. Retrieved from: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/709542.pdf> [in Ukrainian]

8. Zvitnist pro vykonannia biudzhativ za 2014-2018 rr. [Budget implementation Report 2014-2018], Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. Retrieved from: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477> [in Ukrainian]

9. Zvit Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy za 2018 rik [The State Fiscal Service of Ukraine Report for 2018]. Retrieved from: <http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf> [in Ukrainian]

10. Analiz obsiahiv kontrabandy v Ukraini: masshtaby, priami ta nepriami vtraty biudzhetu i ekonomiky [Smuggling analysis in Ukraine: scale, direct and indirect budget and economic losses]. Retrieved from: <http://ua-outlook.com.ua/ru/2019/07/06/smuggling-schemes> [in Ukrainian]

11. Stuzhuk, T. M. Mytni platezhi yak nadiine dzherelo napovnennia biudzhetu [Customs payments as a reliable source of budget replenishment]. Retrieved from: http://chtei-knteu.cv.ua/herald_en/content/download/archive/2013/v2/NV-2013-V2_50.pdf [in Ukrainian]

12. Krasnikova, O. M. (2018). Aktualni pytannia formuvannia mytnoi polityky v Ukraini [Actual issues of customs policy formation in Ukraine], *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia – Eastern Europe: economy, business and management*, 3 (14). Retrieved from: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/14_2018/62.pdf [in Ukrainian]